
Preek over Marcus 1 vers 39-45, geschreven door ds. Wilmer Blijdorp (Brunssum)

Inleiding (EERSTE DIA)

Stel: je hebt een koortslip. En juist op het moment dat jij daar last van hebt, bevalt een goede vriendin of je zus of je dochter van een kindje. Dan weet je hopelijk dat een koortslip gevaarlijk is voor een pasgeboren kindje. En dus blijf je nog even uit de buurt. Hoe graag je deze baby ook even zou willen knuffelen of kusjes zou willen geven. Dat doe je niet. Natuurlijk niet. Zo dom doe je niet.

Maar de man die aan huidvraat lijdt, die doet dat wel. **(KLIK)** Dit was de wet die gold voor mensen die aan huidvraat lijdten: "Wie door huidvraat aangetast is, moet zijn kleren scheuren, zijn haar los laten hangen, baard en snor bedekken en 'onrein, onrein' roepen. Zo iemand blijft onrein zolang de aandoening duurt. Als onreine moet hij apart wonen en buiten het kamp verblijven." (Leviticus 13, vers 45-46)

Kort samengevat: zorg dat iedereen jou herkent als huidvraatlijder en blijf bij mensen uit de buurt. Met een koortslip kom je niet in de buurt van kleine baby's. Als huidvraatlijder kom je niet in de buurt van mensen. Punt.

Maar deze man wel. Hij kwam naar Jezus toe. Zijn verlangen naar genezing, naar reiniging, is zó groot. Daarom doet hij iets ongehoords, iets ongepasts: hij overtreedt de wet. Om maar in de buurt van Jezus te komen.

Ik wil vier dingen aanwijzen die we van dit verhaal kunnen leren op deze ontdekzondag **(KLIK)** waarop we stil staan bij leven met handicaps, chronische ziekte, stoornissen en beperkingen.

We mogen daarmee omgaan met groot geloof en oprechte nederigheid

Dat die man naar Jezus toekomt – terwijl dat absoluut verboden was – daarin proef je iets van zijn geloof. Zulke brutale, ongehoorde dingen doe je niet zomaar **(KLIK)**. Zulke stappen neem je alleen als je heel veel vertrouwen in iemand hebt.

Deze man heeft dat vertrouwen. Luister maar naar wat hij tegen Jezus zegt: als u het wilt, kunt u mij rein maken. Wat een gelovige vraag! Hoor je dat? Hij zegt: U kunt mij rein maken. Dat is zijn diepe overtuiging: Jezus kan het. Wat een geloof! Maar tegelijkertijd is het wel een vraag: als U het wil... En daarin proef je datzelfde: wat een geloof, wat een besef van nederigheid en afhankelijkheid!

Ben jij net zo overtuigd van Jezus als deze man – dat Hij echt beter kan maken? Of twijfel je daaraan? Geloven wij in Gods kracht om te genezen? En tegelijkertijd: ben jij, ben ik, ook net zo nederig? Zo vol besef van afhankelijkheid: als U het wil?

Daar kun je mee worstelen als je ziek bent, als je te maken hebt met beperkingen. Wat wil God? En dat gaat diep, zeker als ziekte langer duurt, als het chronisch is, als er zoveel beperkingen zijn. Wat is uw wil, God?

Ik bid dat ons geloof in de kracht van God onwankelbaar is en dat we dus net als deze man op God afgaan, altijd weer. Omdat we geloven en vertrouwen dat God dingen kan doen die onmogelijk lijken. Toch?

En tegelijkertijd in nederigheid en afhankelijkheid: niet mijn wil, maar Uw wil...

Zieke en gezonde mensen, beperkte en minder beperkte mensen – we hebben elkaar nodig

Voor de man die aan huidvraat lijdt is het trouwens niet alleen iets lichamelijks wat er speelt. Nee, hij is onrein. Dat komt door wat er met zijn lichaam aan de hand is, maar het heeft enorme sociale consequenties. Hij mag niet in de buurt van mensen zijn. Hij moet apart wonen en steeds roepen: onrein, onrein! Hij staat buiten de gemeenschap. **(KLIK)**

Geldt dat ook niet vaak voor ziekte en beperkingen vandaag? Dat het je in een isolement brengt? Dat het je eenzaam maakt? Dat je wereld zo klein wordt, dat je het gevoel hebt niet mee te tellen? Minder te zijn?

Door ziekte, handicaps, beperkingen of stoornissen sta je zomaar buiten de gemeenschap van gezonde mensen. Omdat er iets aan jou mankeert, omdat je anders bent. Zeker als je te maken hebt met iets dat langer duurt, of chronisch is, kunnen de sociale effecten daarvan ongelooflijk hard en pijnlijk zijn.

En dat kan in de maatschappij zo zijn, maar hoe is dat in de kerk? Welke plek hebben chronisch zieken in ons midden? Mensen met een handicap? Met een stoornis? Of is de kerk alleen voor gezonde, fitte mensen?

Juist als je gezond en fit bent zou ik je willen vragen: welke rol spelen zieke, gebroken, beperkte mensen in jouw leven? En dan bedoel ik niet: welke rol speel *jjj* in hun leven... Nee, dan bedoel ik: welke rol spelen *zij* in jouw leven? Wat geeft God aan jou, in en door je zieke, gebroken, beperkte medemens?

En dat is dus ook een vraag voor jou als je ziek bent, een stoornis hebt of een beperking: wat wil God daardoor heen geven? Aan jouzelf? Aan anderen?

Sommige chronisch zieke en beperkte mensen kiezen ervoor om een leven van gebed te leiden. Om dagelijks te bidden voor gemeenteleden. Prachtig vind ik dat: de zieken en gebrokenen als de frontlinie – vooraan in de geestelijke strijd, het wapen van gebed in de hand om hun broers en zussen te omringen. Het is een mooi voorbeeld van dit feit: zieke en gezonde mensen, beperkte en minder beperkte mensen – we hebben elkaar nodig. Iedereen hoort thuis in de gemeenschap. Ook de man die aan huidvraat lijdt.

God geeft – ook in gebrokenheid

We hebben elkaar nodig. Dat wordt op een heel bijzondere manier duidelijk als je stilstaat bij wat God dan geeft in het gebrokene, in het zieke, in het beperkte. **(KLIK)**

Ik heb een aantal mensen om me heen gesproken die veel ervaring hebben met beperkingen en ziekte. Ik vroeg hen: wat geeft God daarin? Ik vertel graag over de antwoorden op die vraag.

En dan begin ik met dat het soms ongelooflijk moeilijk is om te zien dát God iets geeft. De lelijkheid en de moeite en de zorgen en de heftigheid van ziekte, handicaps en beperkingen kunnen zó groot zijn. Soms is het zo zwaar, zo moeilijk, zo pijnlijk, zo zinloos, zo treurig, zo lelijk. Wat kan hier nou voor goeds in zitten?

Nou – misschien wel helemaal niks. En misschien is dat wel precies wat God wil geven. Dat we met elkaar proeven en beseffen hoe diep en lelijk en verschrikkelijk en pijnlijk en gruwelijk en hemeltergend en verstrekkend het kwaad is – en dus: hoe hard we verlossing nodig hebben. Zodat wij samen beseffen hoe ongelooflijk hard wij Jezus nodig hebben om alles nieuw te maken, om ons te verlossen uit de knellende, pijnlijke, zinloze greep van zonde die leidt tot ziekte en dood. Dat het je op de knieën brengt en dat je het machteloos en intens verdrietig uitschreeuwt: Heer – verlos ons!

Maar hoe zwaar en moeilijk het soms ook is... alle mensen die ik gevraagd heb naar hun ervaringen, noemen ook prachtige dingen die ze ontvangen van God – soms juist midden in die gebrokenheid.

God geeft dankbaarheid. Midden in de lelijkheid oog voor de schoonheid van het normale, dankbaarheid voor kleine dingen. Het leert je je zegeningen te tellen en tevreden te zijn met wat wél kan en lukt. Er kan zelfs een soort dankbaarheid ontstaan voor de gebrokenheid.

Zo kreeg ik reactie van een echtpaar die twee verstandelijk beperkte dochters hebben, inmiddels allebei volwassen. Zij hebben de afgelopen 35 jaar hun handen, hoofd en hart vol gehad met zorgen voor deze dochters. Het heeft hun leven getekend, het heeft ze moeilijke momenten bezorgd. Maar ze schreven me: 'God heeft ons zoveel geleerd in ons leven, dat ik bijna zou zeggen: we hadden ons leven eigenlijk niet anders ingevuld willen hebben. Ondanks de soms heel moeilijke momenten.'

Daar word je toch stil van?

Iets anders wat God geeft: aanvaarding en vertrouwen. Hoe ellendig situaties soms ook zijn, hoe moeilijk het soms ook is, tóch steeds te vertrouwen dat God zorgt en geeft wat nodig is.

Nog iets: mildheid. Omdat je aan den lijve ondervindt dat je geen controle hebt, dat je kwetsbaar bent, dat je als mens nietig bent. Dat doet soms pijn, maar leert je wel om je harde oordelen voor je te houden. Om genadig en mild te zijn, en geduldig met anderen.

Iets anders: je ontwikkelt je onderscheidingsvermogen. Wat is nou echt belangrijk? Wat zijn de dingen die er echt toe doen? Die prioriteit moeten krijgen in mijn leven? Je krijgt oog voor wat écht belangrijk is en leert te relativiseren wat er minder toe doet. Bijvoorbeeld: wat is nou eigenlijk de waarde van allerlei materiële welvaart?

En wat ik van veel mensen als antwoord kreeg: kracht. De kracht die God geeft, genoeg voor elke dag: om te dragen, om te aanvaarden, om te zorgen. Niet in het minst door de steun en liefde van mensen. Mooi hè? Dat mensen niet voelen dat ze zélf sterk moeten zijn. Maar ze voelen dat ze de kracht krijgen die ze nodig hebben.

En dat vormt mensen ook – zowel mensen die zelf op de één of andere manier beperkt zijn, als de mensen om hen heen: meer geduld, zachter, meer bereid om iets over te hebben voor een ander. Gebrokenheid kan ons helpen om mooiere mensen te worden.

Nog een cadeau van God: te zien en te ervaren dat ieder mens – hoe beperkt ook – echt mens is. Beeld van God. Wat zichtbaar wordt in geloof, hoop en liefde. In prachtige mensen – hoe beperkt ook.

En het grootste cadeau is dit: God geeft zichzelf. Eén iemand die te maken heeft met beperkingen bij zichzelf die schreef: 'God heeft mij bovenal het inzicht gegeven dat er niets boven een relatie met Hem gaat'. In de woestijn kun je ervaren dat God alles is.

Kortom: God geeft, ook in gebrokenheid. Op wegen waar je niet verwacht veel te ontvangen. Maar is dat niet precies het evangelie? Bij God is alles anders – aan een kruis vol van bloederigheid, doodsheid, gebrokenheid, zonde en kwaad – daar ontvangen we alles. Omdat God zichzelf geeft.

We leven allemaal met God door de ruil met Jezus

En daar verwijst ook het verhaal van de man met huidvraat al naar. Huidvraat werd sterk geassocieerd met een straf van God. Hij is niet alleen ziek. Hij is onrein. Dat betekent dat hij een probleem heeft met God. Zoals wij allemaal eigenlijk, als zondige mensen.

Dat is dan ook de diepte van zijn vraag aan Jezus. Ten diepste is dit de vraag: mag ik weer bij God horen? Deze man gelooft dat Jezus daarvoor kan zorgen. Als Jezus het wil – dan kan ik rein zijn, dan kan ik weer met God leven. En hoe gelijk heeft hij? **(KLIK)**

Dit is zo waar – ook voor jou en voor mij. We hebben een probleem met God – wie we ook zijn, hoe het ook met onze gezondheid of beperkingen gesteld is. Ieder van ons moet naar Jezus toe: als u het wilt kunt u mij rein maken! En Jezus wil dat. Het is echt geen verrassing dat Jezus zegt: ik wil het, word rein. Nee, dit is precies waarom Jezus op aarde rondliep, dit is wie Jezus is – zijn grote missie: de wereld te verzoenen met God.

En daarom raakt Jezus deze man aan. Die man was heel brutaal door zo dichtbij te komen. Maar wat Jezus doet is net zo ongepast: hij steekt zijn hand uit en hij raakt deze man aan. Zonder angst voor besmetting, zonder angst om zelf onrein te worden. Want bij Jezus is alles anders. Jezus wordt niet besmet, nee, Hij 'besmet' mensen zelf. Hij 'besmet' mensen met reinheid, met verzoening, met genade. Dat is wie Jezus is: Hij is één van ons geworden. Niet om te worden zoals wij, niet om door ons beïnvloed te worden. Niet om onze geestelijke en lichamelijke kwalen over te nemen. Nee, Hij heeft ze op zich genomen, ze weggedragen, zodat wij onder zijn invloed komen te staan, zodat wij worden zoals Hij.

Iets van de oneindige diepte van die ruil proef je in dit verhaal. Want de man die aan huidvraat leed stond eerst buiten de gemeenschap. Maar nadat hij Jezus ontmoet heeft, hebben ze geruild. Dan is Jezus degene die 'niet langer openlijk in een stad kon verschijnen, maar op eenzame plaatsen buiten de steden moest blijven.' Dat is het verhaal van Jezus. Hij hing op een eenzame plaats buiten de stad – verstoten door mensen en God, stervend aan een kruis – om ons rein te maken, om onze ziekten te dragen, om onze zonden te vergeven, om zijn Koninkrijk van heelheid te vestigen. Ja, om ons binnen te brengen in Gods heerlijkheid.

Dat is wat we zijn **(KLIK)**, als kerk: een verzameling van zieke, zwakke, gebroken, zondige, onreine mensen. Allemaal zijn wij zo besmettelijk als wat – onrein, onrein! Maar we zijn welkom, welkom in het huis van God, aan de tafel van de Heer. De Heer die ons aanraakt: ik wil het – word rein.

AMEN